

Om Kreaturtællingen 1866.

Foredrag, holdt i det kgl. Landhusholdningssekskab d. 27de Februar 1867,
af Konferentsraad, Dr. phil. David.

Skjøndt der kun var forløben 5 Aar siden den sidste Kreaturtælling — Juni 1861, — og skjøndt jeg maa betragte en Tælling af denne Art hvert 5te Aar for i Reglen at være for hyppig, besluttede jeg mig dog af forskjellige Grunde til at bevirke, at en saadan blev foretagen. Dels havde det nemlig været 5 meget bethdningsfulde Aar, idet der i nogle af de Egne, hvor Opdræt er stærkest, havde fundet en langvarig fjendtlig Okkupation Sted, og i de paafølgende Aar var der indtraadt en mer end almindelig stærk Udsørsel, dels havde jeg faaet Mistanke om, at der for enkelte Kreaturarters Vedkommende havde fundet Feiltagelser Sted ved Opgivelsen af Bestanden 1861, hvilken Mistanke senere vil sees var begrundet, — og jeg mente det derfor af Interesse at see, hvorledes Kvægstanden stillede sig midt i Aaret 1866.

Ved den efterstaaende Sammenligning af de indbundne Resultater med dem, der indvandt 1861, vil man finde, at disse sidste ikke ganske ere de samme, som der tidligere er blevet opgivet for denne Tælling, og Grunden hertil er den, at man har maattet foretage en Korrektion i Tællingen af 1861 for paa rette Maade at kunne sammenligne den med den sidst foretagne, idet der i det mellemliggende Femaar baade er indlemmet Distrikter i Kongeriget, som ikke tidligere hørte dertil,

og der desværre ogsaa ved Tabet af Hertugdømmerne er mistet andre Distrikter. Men ogsaa en anden Rektifikation har maattet finde Sted; det er nemlig desværre en Kjendsgjerning, at Materialet, de udfyldte Skemaer, indkommer meget sendrægtig, og navnlig udmærker Ringkjøbing Amt sig i saa Henseende paa en sørgelig Maade, saa at der endog — idetmindste for kort Tid siden — endnu var Sogne i dette Amt, som ikke havde indsendt deres Skemaer, og naar man ikke vil vente, — ikke blot Maaneber, men maaste et helt Aar eller derover, — maa man afslutte, og da for Sammenligningens Skyld fradrage de Sogne fra Tællingen 1861, for hvilke Skemaerne endnu ikke ere indkomne.

Det er ganske vist ikke store Summer, der saaledes maa fradrages, men det er ikke desto mindre forbundet med en Del Arbejde; naar man derfor har urgeret, at Resultaternes Udbringning her i Landet udføres saa langsomt i Modsetning til flere andre Lande f. Ex. England, da er en væsentlig Grund dertil den, at Materialet her indkommer meget langsomt og tilmed ofte i en mindre brugelig Form.

Med disse Bemærkninger skal jeg nu gaa over til at meddele Resultatet af Tællingerne.

Der fandtes i det nuværende Kongerige Danmark efter at de ovenfor nævnte Rektifikationer ere foretagne:

	1861		1866
af Heste	325,216	Stfr.	352,488 Stfr.
„ Hornkvæg	1,119,382	—	1,192,188 —
„ Faar	1,749,393	—	1,868,786 —
„ Svin	303,152	—	381,181 —

Der viser sig altsaa en Tilvæxt i 1866 i Modsetning til 1861 af:

27,272	Stfr. Heste	eller	8,35 %
72,806	— Hornkvæg	—	6,50 -
124,847	— Faar	—	7,16 -
78,029	— Svin	—	25,73 -

See vi hen til, hvorledes denne Tilvæxt har fordelt sig for Østifterne og Sjælland, sees det, at Bestanden for Østifterne var:

	1861	1866	Tilvæxt	
			i Antal.	i pCt.
af Heste	175,928	186,153	10,225	5,64 %
„ Hornkvæg	482,404	498,879	16,475	3,41 -
„ Faar	677,263	672,648	÷ 4,615	÷ 0,68 -
„ Svin	190,736	225,545	34,809	18,25 -
og for Sjælland:				
af Heste	149,288	166,335	17,047	11,41 -
„ Hornkvæg	636,975	693,304	56,329	8,54 -
„ Faar	1,066,676	1,196,138	129,462	15,38 -
„ Svin	112,416	155,636	43,220	38,54 -

Den samlede Kreaturstyrke*), der i 1861 var 1,856,026, var 1866 2,003,094 og altsaa steget med 147,068 eller 7,94 %.

Denne Tilvæxt er imidlertid sikkert for en Del illusorisk, men før jeg anfører Grundene til min Formodning om, at Kreaturtællingen 1861 har givet et for lille Resultat, skal jeg angive Udførslen i de nærmest foregaaende Aar, hvilket vil vise det store Afløb af Kvæg og Heste, der i de senere Aar har fundet Sted. Fra den Tid Toldgrænsen ved Kongeaalen var ophævet, er det vanskeligt eller endog umuligt blot tilnærmelsesvis at angive, hvor stor Udførslen fra selve Kongeriget har været, derimod kan det oplyses, hvor stor den har

*) Den Reduktion, som jeg allerede ved forrige Tælling benyttede for de forskjellige Husdyrklasser, for at faae disse samlede til en Eenhed, Kreaturstyrken, og som ogsaa er brugt ved denne Tælling, er følgende:

1 Hest sættes lig $1\frac{1}{2}$ Stkr. Hornkvæg.

1 Faar — $\frac{1}{10}$ — —

1 Svin — $\frac{1}{4}$ — —

Der kan være forskjellige Meninger om, hvorvidt denne Reduktionsstafa er en passende eller ikke, men den bruges i mange Stater, og for en lettere Sammenlignings Skyld vil det derfor være rigtigst, at vi ogsaa her holde os til den.

været for hele Monarkiets Vedkommende. Tager man nu Aaret 1862, saa see vi, at Udførslen var:

13,353	Stfr. Heste
52,297	— Hornkvæg
47,707	— Faar og Lam
48,774	— Svin og Grise.

Aaret forud udførtes omtrent samme Antal Faar og Svin. lidt flere Heste og lidt mindre Hornkvæg.

Hvormeget af denne samlede Udførsel, der i disse Aar kom paa Kongeriget, kan, som sagt, ikke opgives, men at det ialfsld kun var en forholdsmæssig Del er vist.

Sammenligner man nu hermed Udførslen alene fra Kongeriget i Finantsaaret $\frac{1}{4}$ 1864 til $\frac{3}{4}$ 1865, i hvilket Tidrum Sylland for en stor Del var okkuperet, viser den sig at have været langt større, end den kan antages at have været i tidligere Aar efter den Andel af den samlede Udførsel, som kan komme paa Kongerigets Regning. I Finantsaaret $\frac{1}{4}$ 1865 til $\frac{3}{4}$ 1866 var Udførslen:

6,653	Stfr. Heste
50,694	— Hornkvæg
38,873	— Faar og Lam
51,577	— Svin og Grise.

Udførslen var saaledes i 1865—66 af Hornkvæg næsten ligesaa stor, og af Svin endog større, end den tidligere var fra det samlede Monarki.

Man kunde nu tro, at det blot var en momentan stor Udførsel, der havde fundet Sted i Aaret 1865—66, men Op-gjørelsen af de første 9 Maanedes af Finantsaaret 1866—67 tyder paa, at den snarere er i Tiltagende. Fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{3}{4}$ 1866 udførtes nemlig:

8,035	Stfr. Heste
54,708	— Hornkvæg
19,441	— Faar og Lam
45,585	— Svin og Grise;

altsaa i Løbet af 9 Maanedes udførtes flere Stfr. Heste og

Hornkvæg end i hele det foregaaende Aar, da Udførslen dog mentes at være særlig stor; Faarenes Antal er mindre og vil ikke bringes op ved de manglende 3 Maaneder ($\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{4}$ 1867) til at blive saa stort som for det forrige Aar, hvorimod det ikke er usandsynligt, at det kan blive Tilfældet for Svinenes Bedkommende.

Noget Vignende har fundet Sted med Hensyn til Udførslen af Flæst og Kjøb. I 1862 udførtes fra hele Monarkiet 3,797,884 Pbd. Flæst og 2,644,080 Pbd. Kjøb (omtrent det samme Kvantum Kjøb som i 1861, i hvilket Aar Udførslen af Flæst beløb sig til 4,858,958); derimod var Udførslen fra Kongeriget alene i 1865—66:

13,141,286 Pbd. Flæst,

1,977,181 — Kjøb.

Grunden til at jeg maatte formode, at Kreaturtællingen 1861 var angivet for lavt navnlig for Hestenes Bedkommende, er følgende: Ved Tællingen 1866 blev der nemlig talt 7272 Stkr. Heste flere end 1861, og en saadan virkelig Tilvæxt forekom mig ikke sandsynlig, saa meget mindre som der under Krigen baade døde mange og bleve mange røvede, og Udførslen i de sidste Aar havde været meget stærk. At der maa have været Feil, sees endnu tydeligere, naar vi sammenholde Tilvæxten i de forskjellige Klasser af Heste:

	1861	1866	Tilvæxt.
Hingste	4,702	4,325	÷ 377
Ballaffer	113,029	111,043	+ 4,014
Hopper	170,787	175,573	+ 4,786
Plage og Føl	36,698	55,547	+ 18,849

Denne Tilvæxt af Føl og Plagene under 2 Aar, der efter Tællingerne skulde være 18,847, var høist usandsynlig; denne Forskjel lader sig derimod langt snarere forklare derved, at man i 1861, foranlediget af den Form Skemaet havde, meget hyppigen har begaaet den Feil ikke tillige at medregne de 1860 fødte Føl under Rubrikken: Føl og Plage under 2 Aar. Det 1861 brugte Skema var nemlig saaledes indrettet:

Hingste.	Bullaffer 2 Aar og der- over.	Hopper 2 Aar og der- over.	Føl og Plage under 2 Aar.	i 1860 fødte Føl.
----------	-------------------------------------	----------------------------------	------------------------------	----------------------

Da Mistanken om denne Feil var vaakt, bleve de ifjor udsendte Stemaer indrettede paa følgende Maade:

Hingste.	Bullaffer 2 Aar og der- over.	Hopper 2 Aar og der- over.	Føl og Plage under 2 Aar.	Tilsammen.
----------	-------------------------------------	----------------------------------	------------------------------	------------

og til et helt andet Sted, i Slutningen af Stemaet, blev Rubrikken om Antallet af de i det sidst forløbne Aar fødte Føl henflyttet.

I nedenstaaende Tabel findes Kreaturstyrken angivet for hver 1000 Mennesker, der maa antages at have levet i Danmark den 1ste Januar 1866, hvilket sidste omtrent vil kunne bestemmes efter Folkemængden 1860, naar dertil lægges Overskudet af Fødslerne over Dødsfaldene for Aarene 1860—1865 inkl.; Ud- eller Indvandringen vil nemlig ikke her, som i flere andre Lande f. Ex. England og Irland, faae nogen væsentlig Indflydelse paa Folketallet. Det sees da tillige af samme Tabel, at Folkeformervelsen paa Derne har overstredet Tilvæksten af Kreaturer, hvorimod det Modsatte har været Tilfældet i Sjælland.

	Antagen Folkemængde d. 1. Januar 1866.	Kreaturtælling 1866 for hver 1000 Mennesker.				Kvægstyrken.	
		Heste.	Horn- føag.	Faar.	Svin.	1866.	1861.
Staden Kjøbenhavn	162,042	24	19	16	9		
Kjøbenhavns Amt	90,929	209	486	465	245	907	908
Frederiksborg Amt	84,774	196	561	660	306	997	1006
Holbæk Amt	89,636	250	723	1057	406	1305	1285
Sors Amt	85,235	224	685	766	323	1178	1192
Præstø Amt	95,474	241	695	878	350	1231	1277
Bornholms Amt	31,616	237	375	895	188	1067	1200
Maribo Amt	91,645	256	567	1262	252	1230	1165
Odense Amt	118,399	233	623	772	215	1104	1107
Svendborg Amt (med Vrå)	112,056	211	630	826	215	1083	1161
Hjørring Amt	92,392	229	891	1177	175	1391	1398
Thisted Amt	59,595	204	965	2063	99	1502	1490
Nalborg Amt	83,773	238	887	1710	177	1460	1379
Viborg Amt	77,432	236	1020	2303	221	1659	1563
Randers Amt	91,411	277	866	1588	195	1488	1455
Århus Amt	51,810	213	694	910	214	1149	1157
Skanderborg Amt	65,347	198	726	1164	206	1191	1171
Beile Amt (med Nørre- Lystrup Herred	98,632	192	856	962	237	1299	1275
Ringkjøbing Amt	73,708	196	1168	2406	277	1772	1729
Ribe Amt (efter Affaaelsen)	61,896	196	1084	1650	250	1605	1559
Dernes Amter tilfammen: uden Kjøbenhavn	799,764	228	620	838	280	1116	1140
med Kjøbenhavn	961,806	194	519	698	235		
Jyllands Amter tilfammen	755,996	220	917	1532	206	1457	1424
Kongeriget } uden Kbhvn.	1,555,760	224	764	1200	244	1281	1278
} med Kbhvn.	1,717,802	205	694	1088	222		

Sammenlignes Antallet af Hornkvæg, Faar og Svin pr. 1000 Mennesker i Danmark med den Bestand, der efter de sidst foretagne Tællinger findes i en stor Del af de andre europæiske Lande, vil man see, at der er intet Land, der i det Hele taget viser et saa gunstigt Resultat som Danmark, om der end af en enkelt Dyreart kan findes et større Antal end hos os.

Skatlet af Røeg, Faar og @vin efter de fibfte Rællinger.

	Føllelægge.	Røeg.			Faar.	@vin.	For høer 1000 @rens nefter fanbes af:		
		Rær.	anbr Røeg.	Salt.			Røeg.	Faar.	@vin.
Dannart (1866)	1,717,802								
@lesvig (1861)	421,486	217,751	172,250	1,192,188	1,868,786	381,181	694	1088	222
@berig (1860)	3,859,728	1,112,944	803,714	390,001	362,219	87,867	925	859	209
@fortritanien og Sriland (1865-66)	29,070,932	3,286,308	5,030,652	1,916,658	1,644,156	457,981	497	426	119
\$ølland (1864)	3,618,459	943,214	390,673	8,316,960	25,795,708	3,802,399	286	887	131
Belgien (1866)	4,529,461			1,333,887	930,136	294,636	369	257	81
Frankrig (1862)	37,386,313	5,781,465	8,415,895	1,257,649	583,485	458,418	278	129	101
@panien (1865)	15,658,531			14,197,360	33,281,592	5,246,403	380	890	140
Øfferrig (1863)	36,267,648	6,353,086	7,904,030	2,904,598	22,054,967	4,264,817	185	1409	272
\$renæfen (1862)	18,491,220	3,382,703	2,251,797	14,257,116	16,964,236	8,151,608	393	468	225
Skotland (1859-63)	74,159,394			5,634,500	17,428,017	2,709,709	305	943	147
Northameritanfe \$riffater (1860)	31,445,080	8,728,862	8,182,613	25,444,000	45,130,800	10,097,000	343	609	136
				16,911,475	23,317,756	32,555,267	538	742	1035

Kreaturtællingen i Maret 1866 gav følgende Resultat, beregnet pr. Kvadratmil.

	Areal i Kvadratmil.	Antal pr. Kvadratmil af:				Kvægstyrke pr. Kvadratmil.		
		Heffe.	Hornkvæg.	Faar.	Svin.	1866.	1861.	
Kjøbenhavn	0,2							
Kjøbenhavns Amt	22,0	863	2009	1921	1013	3749	3560	
Frederiksborg Amt	24,6	675	1933	2276	1053	3436	3277	
Holbæk Amt	29,4	762	2204	3222	1238	3979	3677	
Sors Amt	26,7	714	2188	2446	1030	3761	3567	
Præstø Amt	30,3	759	2189	2768	1103	3880	3759	
Bornholms Amt	10,6	708	1715	2671	562	3185	3319	
Naribo Amt	30,1	781	1726	3843	767	3474	3357	
Odense Amt	32,0	864	2304	2856	797	4085	3861	
Svendborg Amt (med Trø)	29,7	795	2376	3115	810	4083	3879	
Hjørring Amt	50,4	419	1633	2158	322	2558	2324	
Tibsted Amt	30,6	397	1879	4018	193	2925	2667	
Nalborg Amt	53,3	374	1394	2688	279	2294	1998	
Viborg Amt	55,0	333	1435	3243	311	2337	2033	
Randers Amt	44,2	572	1791	3284	403	3078	2823	
Narhø Amt	14,4	767	2499	3275	771	4170	3899	
Skanderborg Amt	30,6	422	1551	2486	439	2542	2317	
Veile Amt (med Nørre-Lyng)	41,9	452	2014	2266	557	3058	2747	
Ringkjøbing Amt	81,8	177	1053	2168	249	1598	1444	
Ribe Amt (efter Aftaaelsen 1864)	54,0	225	1243	1892	286	1841	1779	
Dernes Amter tilsammen		235,6	790	2117	2855	957	3827	3647
Jyllands do. do.		456,2	365	1520	2622	341	2415	2178
Kongeriget		691,8	510	1723	2701	551	2896	2674

Naar vi ordne Amterne efter den større eller mindre Kvægstyrke pr. 1000 Mennesker og pr. Kvadratmil, saaledes at man sætter det Amt øverst, der i den ene eller den anden Henseende har den største Kvægstyrke, faaer man følgende 2 Rækkefølger, i hvilke de Tal, der ere satte i Parantes bagefter hvert Amt, angiver Rækkefølgen, saaledes som den var efter Tællingen 1861:

pr. 1000 Mennesker.		pr. Kvadratmil.	
1. Ringkjøbing Amt	1772	1. Aarhus Amt	4170
2. Viborg	1659	2. Odense	4085
3. Ribe	1605	3. Svendborg	4083

pr. 1000 Mennesker.				pr. Kvadratmil.			
4. Thisted	Amt 1502	Str.	(4)	4. Solbæk	Amt 3979	Str.	(5)
5. Randers	- 1488	-	(5)	5. Præstø	- 3880	-	(4)
6. Aalborg	- 1460	-	(7)	6. Sorø	- 3761	-	(6)
7. Hjørring	- 1391	-	(6)	7. Kjøbenhavn	- 3749	-	(7)
8. Solbæk	- 1305	-	(8)	8. Maribo	- 3474	-	(8)
9. Veile	- 1299	-	(10)	9. Frederiksborg	- 3436	-	(10)
10. Præstø	- 1231	-	(9)	10. Bornholms	- 3185	-	(9)
11. Maribo	- 1230	-	(14)	11. Randers	- 3078	-	(11)
12. Standerborg	- 1191	-	(13)	12. Veile	- 3058	-	(12)
13. Sorø	- 1178	-	(12)	13. Thisted	- 2925	-	(13)
14. Aarhus	- 1149	-	(16)	14. Hjørring	- 2558	-	(14)
15. Odense	- 1104	-	(17)	15. Standerborg	- 2542	-	(15)
16. Svendborg	- 1083	-	(15)	16. Viborg	- 2337	-	(16)
17. Bornholms	- 1067	-	(11)	17. Aalborg	- 2294	-	(17)
18. Frederiksborg	- 997	-	(18)	18. Ribe	- 1841	-	(18)
19. Kjøbenhavn	- 907	-	(19)	19. Ringkjøbing	- 1598	-	(19)

Kvægstyrken er forøget fra 1861 til 1866:

pr. Kvadratmil paa	Derne	med	4,93	ø
—	—	i	Jylland	— 10,88
—	—	i	Rongeriget	— 8,22

3 1861 var Kvægstyrken 67,49 ø større paa Derne end i Jylland pr. Kvadratmil.

3 1866 — — 32,14 — — — —

Jeg har allerede ovenfor nævnet, at skjøndt Hestemængden i sin Helhed er tiltaget, er Antallet af Hingste aftaget betydeligt, omtrent med 10 ø; hvilken Aftagen helt og holdent falder paa Derne, der 1861 havde 3476 Hingste og 1866 kun 3048. Noget lignende viser sig med Tyrene, om end Antallet af disse ikke er aftaget saa meget, hvorimod Studenes Antal er steget meget stærkt, navnlig i Jylland. Væddernes Antal er forblevet omtrent uforandret, Ornernes er derimod steget stærkt baade i Østifterne og Jylland. Nedestaaende Tabel angiver nærmere de her nævnte Dyreflaskers Antal efter de 2 Tællinger.

	Rongeriget.	Østifterne.	Jylland.
Af Hingste fandtes	1861	4702	3476
	1866	4325	3048
			1226
			1277

		Kongeriget.	Østifterne.	Jylland.
Af Tyre fandtes	1861	21220	15630	5590
	1866	19536	14001	5536
— Stude —	1861	73999	3977	70022
	1866	95666	4473	91193
— Bæddere —	1861	63336	22768	40568
	1866	63438	21255	42183
— Orner —	1861	1924	1307	617
	1866	2443	1545	898

Navnlig ere Merinos = Bæddernes Antal aftaget meget stærkt, ligesom i det Hele taget Bestanden af Merinosfaar er bleven en Del formindsket, hvilket dog ubelukkende falder paa Jylland.

Der fandtes saaledes af:

		i Kongeriget.	Østifterne.	Jylland.
Merinos = Bæddere	1861	1183	881	307
	1866	866	689	179
Merinos = Faar	1861	75490	60216	15274
	1866	68594	60154	8440

Et andet interessant Moment frembyder Antallet af Bistaber 1866 sammenlignet med 1861. Der finder i Danmark baade en Ind- og Udførsel Sted af Biernes Produkter, Vox og Honning, men Indførslen af Vox er i de sidste Aar aftaget, medens Udførslen er steget stærkt, og da Forbruget maa antages ogsaa at være større nu end tidligere, navnlig til forskjellige industrielle Diemed, saa maa følgende Produktionen af Vox være steget saa meget mere. Hvad Honningen angaaer, da indførtes tidligere ikke lidt, og hvorledes det nu stiller sig i saa Henseende er vanskeligt at afgjøre, da Honningen ved den nye Toldtarif siden 1864 er gaaet ind under andre sukkerholdige Stoffer; men i de første 3 Aar efter 1861 aftog Indførslen ikke ubetydelig.

Bistabernes Antal er steget over al Forventning siden 1861 og steget i alle Amterne, om end meget ulige, hvilket fremgaaer af nedenstaaende Tabel:

		Biskaberne's Antal var i: Forsøgelse fra 1861 til 1866 i:			
		1861	1866	Stfr.	pCt.
Kjøbenhavn		164	141	÷ 23	÷ 14,4
Kjøbenhavns Amt		4914	6329	+ 1415	+ 28,8
Frederiksborg	—	5589	6198	609	10,9
Holbæk	—	3926	9187	5261	134,0
Sorø	—	4488	8168	3680	82,0
Præstø	—	6670	11753	5083	76,2
Bornholms	—	1879	3975	2096	111,5
Maribo	—	5441	11546	6105	112,2
Odense	—	6318	10189	3871	61,3
Esbjerg	—				
(med Erø)		4468	9818	5350	119,7
Hjørring	—	3527	3633	106	3,0
Thisted	—	3087	3795	708	22,9
Aalborg	—	1414	4443	3029	214,2
Biborg	—	3279	8031	4752	144,9
Randers	—	3146	5911	2765	87,9
Aarhus	—	516	2221	1705	330,4
Skanderborg	—	1930	4254	2324	120,4
Veile	— (med				
Nørre = Thystrup Herred)		3352	9404	6052	180,5
Ringkjøbing Amt		4434	7292	2858	64,5
Ribe	—	9116	11742	2626	28,8
Dernes Amter tilsammen		43857	77304	33447	76,3
Jyllands —	—	33801	60726	26925	79,7
Rongeriget		77658	138030	60372	77,7

Antallet af Bistader 1866 udgjorde i Gjennemsnit:

	pr. 1000 Mennesker.	pr. Kvadratmil.
i Dernes Amter	80,4	328,1
i Jyllands —	80,3	133,1
i Rongeriget	80,4	199,5
medens det i 1861 var:		
i Dernes Amter	49	181
i Jyllands —	50	76

Til dette Foredrag knyttedes en kort Diskussion, ved hvilken Konferentsraad David navnlig rettede Opmærksomheden paa den stærke Afstagen af Handyr og af Merinosfaarene; naar der i Jylland holdes flere Væddere og færre Orner i Forhold til Hundhyrene end paa Derne, da vilde det være interessant at faae Grunden hertil oplyst, da man vel omtrent forud kan sige, at kun den ene af disse Fremgangsmaader kan være den rigtige. Desuden gjør han opmærksom paa, at Antallet af Køer i Forhold til Thyenes Antal er langt større for Jylland end for Derne.

Professur Jørgensen mener, at det mindre Hingstehold vel nærmest skyldes, at medens der tidligere holdtes mange mindre gode Hingste, holdes der nu, efterat Sandsen for at benytte bedre Hingste har vundet Udbredelse, færre men langt bedre Hingste, med hvilke den store Mængde mindre gode Hingste ikke have kunnet konkurrere, og følgelig for en stor Del ere blevne lagte af. — At Merinosflokkene aftage, hidrører sikkert fra den større Værbi, som Kjødet og Kjøbsfaarene navnlig i de sidste Aar have faaet, ligesom ogsaa fra, at den tidligere store Prisforskjel mellem fin og grov Uld nu mere og mere udslettes, idet den grove Uld er steget stærkt i Prisen. Det er derfor naturligt, at Merinosfaarenes Antal indskrænkes og erstattes af Kjøbsfaaret. En lille Flok Merinosfaar vil derimod næsten overalt være paa sin Plads til at benytte Brakgræsningen og anden simpel Græsning, hvorfor man ogsaa f. Ex. paa Volland seer Merinosfaaret bibeholdt, fordi Græsset der mange Steder er blevet saa slet, at det ikke kan føde Køer.

Grev Holstein Holsteinborg stadfæster den af den forrige Taler givne Forklaring af Hingstenes Afstagen, og fremhæver, at der tilkommer Dyrskuerne en væsentlig Del af Væren herfor, idet de fremdrage og støtte de virkelig gode Hingste, saa at det bliver mere og mere fordelagtigt for Holderen selv at holde fortrinlige om end kostbare Hingste, da Søgningen derved bliver saa meget stærkere.

Kammerherre Steel (Dronninglund). Det er i Almindelighed rigtigst at holde saa og gode Handyr, ligesaa fuldt for sin egen Fordels Skyld som for Omegnens. — Det store Antal af Væddere i Jylland hidrører sikkert fra, at der græsser en Mængde smaa Faareslotte ude i Heben, som hver har en Vædder med sig. At der er saa faa Orner ligger deri, at disse i Reglen kun holdes paa Herregaardene, hvorhen Omegnens Søer føres, hvilken Ordning, paa Grund af det bedre Ornehold, maa ansees for heldig. I Jylland er man om over Foderet, og man er derfor ikke tilbøielig til at holde Thy, med mindre at

Springpengene kunne dække de med Holdet forbundne Udgifter; derfor finder man i Reglen kun 1 Tyr i hver By.

Kandidat Segelcke spørger, om det ikke vil være rigtigst ved fremtidige Tællinger at udelade Rubrikken for „i det sidste Aar fødte Dyr“; thi som Konferentsraad David har oplyst, har dette utvivlsomt foranlediget en stor Feil i Tællingen fra 1861 for Føllenes og Plagenes Bedkommende. Man kan desuden saa omtrentlig regne, at det halve Antal af „Føl og Plage under 2 Aar“ vil svare til det Antal Føl, der ere fødte i det sidste Aar. Ligesaa vil man af Køernes Antal omtrent kunne slutte sig til Kalvenes, og noget lignende gjælder tilbøds for Faarenes og Svinenes Bedkommende; man faaer det alligevel ikke rigtig opgivet, thi det er f. Ex. vist meget saa Gaarde, der saa længe bag efter kunne opgive Tallet paa de i det sidste Aar fødte Grise. Han troer derfor, at den her foreslaaede ligesom enhver anden Simplificering vil være heldig og bidrage til at gjøre de meddelte Talsførrelser sikkrere og paalideligere.

Konferentsraad David troer vel, at Sammenblanding og Feiltagelse, som den af ham i Foredraget anførte, vil være forhindret ved den Ordning af Skemaerne, der nu er truffen, og at det tilmed kan have nogen Interesse at faae konstateret, om Antallet af Kalve virkelig saa nær er det samme som Køernes, saaledes som den foregaaende Taler mente, men han skal isøvrigt tage det fremkomne Forslag i nærmere Betænkning, hvis det skal bestikkes ham endnu en Gang at lade en Kvægtælling foretage.

Sluttelig takkede den styrende Præsident, Professor Jørgensen, Konferentsraad David for den Venlighed, hvormed han var kommet Selskabet imøde ved for dette at fremstille de ovenfor meddelte interessante Resultater.
